

Izjava

Izjava o učinku interoperabilnosti aplikacij za sledenje stikom na varstvo podatkov

Sprejeta 16. junija 2020

Evropski odbor za varstvo podatkov je sprejel naslednjo izjavo:

1. V Smernicah št. 04/2020¹ o uporabi lokacijskih podatkov in orodij za sledenje stikom v okviru izbruha covid-19 je Evropski odbor za varstvo podatkov (v nadaljevanju: odbor) pozval k odzivu na trenutno krizo z razvojem „skupnega evropskega pristopa ali vsaj vzpostavitvijo interoperabilnega okvira“.
2. Odbor je upošteval smernice za interoperabilnost za odobrene aplikacije za sledenje stikom v EU, ki jih je 13. maja 2020 sprejela mreža e-zdravja², ki interoperabilnost v okviru aplikacij za sledenje stikom opisuje kot
„možnost izmenjave minimalnega obsega potrebnih informacij, zato da so posamezni uporabniki aplikacij ne glede na to, kje v EU so, obveščeni, če so bili v odločilnem obdobju v bližini drugega uporabnika, ki je prek aplikacije sporočil, da je pozitiven na COVID-19“ (poudarek dodan).
3. Smernice za interoperabilnost dalje določajo, da morajo biti opozorilo in vse nadaljnje informacije skladni s postopki, ki so jih določili organi javnega zdravstva, pri čemer je treba oceniti morebitne posledice za zasebnost in varnost ter uporabiti ustrezne zaščitne ukrepe.
4. V tej izjavi odbor podrobneje pojasnjuje, koliko lahko interoperabilnost vpliva na pravico do varstva podatkov glede na način izvedbe le te. Vsa priporočila v tej izjavi dopolnjujejo priporočila iz Smernic odbora št. 04/2020, ki še naprej veljajo.

¹ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/linee-guida/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_sl

² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/contacttracing_mobileapps_guidelines_en.pdf – Upoštevajte, da gre za delovni dokument, ki ga lahko Evropska komisija spremeni (glejte stran 3 v različici z dne 13. maja 2020).

Splošne ugotovitve

5. Najprej želi odbor spomniti, da uporaba aplikacij za sledenje stikom temelji na obdelavi psevdonimiziranih osebnih podatkov uporabnikov aplikacij.³ To vključuje podatke o zdravju, na primer, ko zdravstveni delavec pri uporabniku potrdi okužbo ali ko sistem obdeluje informacije o izpostavljenosti. Skladno s tem, kar je že bilo povedano o splošni uporabi aplikacij za sledenje stikom⁴, odbor meni, da lahko omogočanje deljenja podatkov o posameznikih, ki imajo pozitivno diagnozo oziroma pozitiven rezultat testa („podatkov o okužbi“), s takimi interoperabilnimi aplikacijami dovoli samo uporabnik po lastni volji. Posamezniki, na katere se osebni podatki nanašajo,⁵ morajo imeti nadzor nad svojimi podatki. Cilj interoperabilnosti se ne sme uporabiti kot utemeljitev za razširitev obsega zbiranja osebnih podatkov čez mejo nujnega.
6. V splošnem lahko interoperabilnost aplikacij za sledenje stikom znotraj EGP poveča njihovo učinkovitost pri podpiranju že obstoječih ukrepov, saj bo ne glede na uporabljeno aplikacijo mogoče sledenje več morebitnim stikom in opozorilom. Interoperabilnost bo poenostavila uporabo zlasti tistim posameznikom iz obmejnih območij, kadar potujejo ali če delajo na takih delovnih mestih ali področjih, da so izpostavljeni množicam ljudi iz drugih držav članic (na primer v turizmu). Vendar bi morali upravljavci glede na spodaj obravnavano morebitno povečanje tveganja za varstvo podatkov, ki izhaja iz interoperabilnosti, raziskati še druge možnosti.
7. Poleg tega bi morale biti take rešitve tako kot same aplikacije del celostne strategije javnega zdravja za boj proti pandemiji, ki poleg drugega vključuje testiranje in naknadno ročno sledenje stikom za povečanje učinkovitosti uvedenih ukrepov.
8. Odbor se zaveda, da aplikacije za sledenje stikom v različnih državah članicah temeljijo na različnih pristopih, in priznava, da je zagotavljanje interoperabilnosti pri različnih načinih izvajanja tehnično zahtevno ter lahko zahteva znatne finančne in tehnične vložke. Zaradi zagotavljanja minimalne izmenjave in obdelave podatkov, kot to določa Splošna uredba o varstvu podatkov, se bodo morali razvijalci aplikacij za sledenje stikom sporazumeti o skupnem protokolu in združljivih podatkovnih sestavah. Zato bo interoperabilnost morda lažje doseči pri aplikacijah, ki že imajo skupen okvir ali vsaj enako tehnološko zasnovo, kot pri tistih, ki tega nimajo. Pravzaprav se lahko zaradi razlik med pristopi v praksi izkaže, da interoperabilnosti ni mogoče doseči brez nesorazmernih kompromisov.

Najpomembnejša vprašanja

Preglednost

9. Interoperabilnost bo vodila do večjega obsega obdelave in razkrivanja podatkov drugim subjektom. Kot vedno je treba posameznike, na katere se osebni podatki nanašajo, seznaniti z vsemi dodatnimi postopki obdelave njihovih osebnih podatkov in vpletenimi strankami.⁶ Uporabniki morajo vedno imeti jasno predstavo o tem, kaj uporaba aplikacije vključuje, in morajo obdržati nadzor nad svojimi podatki.

³ Glejte uvodno izjavo 26 Splošne uredbe o varstvu podatkov, ki opredeljuje osebne podatke.

⁴ V nadaljevanju sopomenka za pojma programi in aplikacije.

⁵ V nadaljevanju sopomenka za pojem uporabnik.

⁶ Glejte tudi: Delovna skupina iz člena 29: „[Smernice o preglednosti na podlagi Uredbe 2016/679](#)“, WP260 rev.01, 11. april 2018, ki jih je potrdil odbor.

10. Posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, mora najpozneje takrat, ko upravljavec prejme osebne podatke, prejeti jasne informacije o dodatnih postopkih obdelave, povezanih z uporabo interoperabilnosti. Na tej točki je treba uporabnika seznaniti s pogoji in obsegom obdelave podatkov.
11. Še vedno veljajo standardni predpisi o preglednosti; informacije je treba podati v jasnem in preprostem jeziku.⁶ To vključuje informacije o tem, kako bodo podatki, ki se delijo, obdelani v sprejemni interoperabilni aplikaciji za sledenje stikom.

Pravna podlaga

12. Še vedno velja enaka pravna podlaga, kot jo navajajo Smernice št. 04/2020. Ob sklicevanju na javni interes bo morda potrebna prilagoditev nacionalne zakonodaje o izmenjavi podatkov z drugimi storitvami. V primeru privolitve bo treba zaradi zagotavljanja interoperabilnosti pridobiti dodatno soglasje, ki izpolnjuje vse potrebne zahteve. Soglasje mora biti dovolj specifično in zato dovolj razčlenjeno.⁷ Kadar različni upravljavci podatkov aplikacij za sledenje stikom uporabljajo različne pravne podlage, bodo morda potrebni dodatni ukrepi za uveljavljanje pravic posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, ki temeljijo na pravni podlagi. Ko gre za obdelavo osebnih podatkov v zvezi z zdravjem, se uporablja člen 9 Splošne uredbe o varstvu podatkov, upravljavci pa se morajo opreti na eno od izjem iz tega člena.

Upravljanje podatkov

13. Odbor pojasnjuje, da dokončna izjava o ustreznih vlogah različnih akterjev, vključenih v kakršno koli obdelavo podatkov, zahteva posebno oceno načina izvajanja obdelave na podlagi dejanskih okoliščin. Kljub temu odbor poudarja pomembnost skrbnega načrtovanja teh vlog in odgovornosti pri oblikovanju rešitve. Informacije v nadaljevanju so zato lahko le splošna vodila.
14. Po mnenju odbora je treba vsakršno dejanje ali niz dejanj, ki naj bi poleg obdelave za delovanje aplikacij na ravni države članice zagotavljala interoperabilnost, zaradi dodatnega namena ocenjevati ločeno od predhodnih ali naknadnih dejanj obdelave. Zato je treba dodatno obdelavo šteti za ločeno obdelavo. V dejanje ločene obdelave so lahko vključeni posamezni upravljavci ali skupni upravljavci, ki lahko uporabljajo obdelovalce. Vsaka nadaljnja obdelava, ki se izvede po izmenjavi identifikatorjev (izračun izpostavljenosti, opozarjanje stikov itd.), poteka v okviru ločenega upravljanja na strani ponudnika aplikacije prejemnice.
15. Opredeliti bo treba vloge, razmerja in odgovornosti skupnih upravljavcev v odnosu do posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, ter te informacije nato dati na voljo posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo.⁸ To bo vplivalo na obseg ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov, ki jo je treba izvesti, vključno z izvedeno obdelavo za namen interoperabilnosti. Obdelava podatkov za zagotavljanje interoperabilnosti se lahko zaupa obdelovalcu podatkov, ki izpolnjuje pogoje iz člena 28 Splošne uredbe o varstvu podatkov.

Uveljavljanje pravic posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo

⁷ Glejte tudi oddelek 3.1.3 o razčlenjenosti v Smernicah EOVP št. 05/2020 o privolitvi v okviru Uredbe 2016/679.

⁸ Odbor bo pojem skupnega upravljavca podrobneje predstavil v svojih prihodnjih smernicah o pojmihi upravljavca in obdelovalca iz Splošne uredbe o varstvu podatkov.

16. Vsaka interoperabilna rešitev mora posameznikom, na katere se osebni podatki nanašajo, omogočati uveljavljanje pravic. Če je uveljavljanje pravic mogoče, to za posameznike, na katere se osebni podatki nanašajo, ne sme biti oteženo, poleg tega pa mora biti jasno, na koga se obrnejo za uveljavitev svojih pravic. Omejitve pri uveljavljanju pravic posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, so mogoče v skladu z izjemami, določenimi v členih 11⁹ in 23 Splošne uredbe o varstvu podatkov.

Hramba in čim manjši obseg podatkov

17. Razlike pri določenem obdobju hrambe podatkov ne smejo pripeljati do tega, da bi se podatki hranili dlje, kot je potrebno.¹⁰ Zaradi spodbujanja učinkovite uporabe načel za varstvo podatkov je treba razmisliti o skupni stopnji zmanjšanja obsega podatkov in skupnem obdobju hrambe podatkov. Kot je bilo že omenjeno, interoperabilnost ne sme voditi do povečanja obsega zbranih podatkov zaradi neusklajenega pristopa. To je treba pred izmenjavo podatkov jasno sporočiti uporabniku.

Informacijska varnost

18. Interoperabilnost ne sme povzročiti zmanjšanja varstva podatkov in zaščite osebnih podatkov. Odbor priporoča, da ponudniki aplikacij za sledenje stikom proučijo vsako povečanje tveganj za informacijsko varnost, ki izhaja iz dodatne obdelave podatkov in vključenosti dodatnih akterjev. To se nanaša predvsem na varstvo podatkov, ki se prenašajo zaradi morebitnega medomrežnega povezovanja zalednih strežnikov. V oceni učinka v zvezi z varstvom podatkov je treba zlasti obravnavati ukrepe glede varnostnih tveganj, povezanih z interoperabilnostjo, ki vplivajo na pravice in svoboščine posameznikov.

Točnost podatkov

19. Pri načrtovanju interoperabilnosti aplikacij za sledenje stikom morajo ponudniki čim bolj zagotoviti, da to ne zniža stopnje kakovosti ali točnosti podatkov. Interoperabilnost lahko ob večjih odstopanjih pripelje do poslabšanja kakovosti podatkov (na primer nepravilne ugotovitve pri oceni, slabše določanje tveganj), kar lahko vodi do povečanja lažno pozitivnih rezultatov. Posameznike, na katere se osebni podatki nanašajo, je treba podrobno seznaniti s temi dodatnimi tveganji za točnost podatkov.
20. V interoperabilnem sistemu je treba ohraniti ukrepe, ki so bili uvedeni za zagotovitev točnosti podatkov.

Sklep

21. Odbor se zaveda, da vzpostavitev interoperabilnega omrežja aplikacij ni preprosta. Po eni strani lahko to poveča njihovo učinkovitost, po drugi pa bi lahko zahtevala večje spremembe obstoječih aplikacij oziroma aplikacij v razvoju. Z vidika varstva podatkov je interoperabilnost mogoča, če se upoštevajo priporočila iz te izjave ter priporočila iz Smernic odbora št. 04/2020¹. S tem ko posameznike, na katere se osebni podatki nanašajo, obveščamo in jim omogočamo nadzor, krepimo njihovo zaupanje v rešitve in s tem morebitno sprejemanje rešitev.

⁹ Kot je poudarjeno pri splošnih ugotovitvah, interoperabilnost vključuje obdelavo psevdonimiziranih osebnih podatkov.

¹⁰ Glejte tudi Smernice EOVP št. 03/2020 o obdelavi podatkov o zdravstvenem stanju za namene znanstvenih raziskav v okviru izbruha covid-19.

22. Aplikacije za sledenje stikom so lahko samo začasna rešitev v okviru celostne strategije javnega zdravja za boj s trenutno pandemijo. Pri vsakem uvedenem ukrepu je treba proučiti, ali obstaja manj vsiljiv način za doseganje enakih rezultatov, ter zagotoviti, da je vsak uveden ukrep učinkovit in sorazmeren.

Za Evropski odbor za varstvo podatkov

Predsednica

(Andrea Jelinek)